

171. Blidsbergs sn, kyrkan. Nu på kyrkogården.

Pl. 135, 143.

Litteratur: T 91. C. J. Ljungström, Brev t. B. E. Hildebrand ^{30/10} 1867 (ATA); L. Kinberg i VFT 1: 1 (1869, nytr. 1938), s. 23 f.; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 216, 218 (ATA); J. Sandström, Anteckningar om forn-lämningar i Redvägs härad 1904, ark 8 (ATA); N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 60; Fornminnesinventering 1932 (ATA); Handlingar 1935 i ATA; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), passim.

Äldre avbildningar: Djurklou, bläckteckning (i a. a.); S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 91).

Runstenen står rest i sydvästra hörnet av Blidsbergs kyrkogård, omedelbart innanför södra kyrkogårdsmuren, tillsammans med Vg 170 och 176. Den påträffades 1867 vid rivningen av Blidsbergs gamla kyrka i dess norra vägg till en del under markytan.

Rödgrå granit. Höjd 2,15 m., bredd 0,8 m. Ristningen är osedvanligt djupt och tydligt huggen.

Inskrift:

: pura : kiarþi : kuml : þesi : eftir : tusta : bunta : sin : herluks : brupur :
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

Pora gærði kumbl þessi æftir Tosta, bonda sinn, Hærløgs broður.

»Tora gjorde detta minnesmärke efter Toste, sin make, Hærløgs broder.»

Till läsningen: Inskriften börjar och slutar med sk. 5 **k** är ej stungen. — Kinberg läser alla runor ostungna, sålunda 16 **i**, 19 **i**, 38 **i**. — Djurklou: 19 **i**, 31 **n** saknas, 42 **f**, 49 **r**. — Torins läsning överensstämmer helt med ovanstående.

Namnet *Pora* är belagt i ytterligare sex västgötainskrifter. *Tosti* förekommer på Vg 87 och möjligen även på Vg 33. — *Hærløgr* är ett vanligt fornnordiskt namn, som finns talrikt belagt även i medeltida källor.

Blidsbergs sn, kyrkogården, se även Vg 176.

172. Blidsbergs sn, Storegården.

Pl. 142.

Litteratur: T 94. Ransakningarna 1667–84 (tr. i VFT 4: 5–6, 1932, s. 100); C. J. Ljungström, Redvägs härad (1861), s. 37; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 218 (ATA); J. Sandström, Anteckningar om forn-lämningar i Redvägs härad 1904, ark 9 (ATA); Fornminnesinventering 1932 (ATA); Handlingar 1935, 1937 i ATA.

Äldre avbildningar: Ljungström a. a.; Djurklou, bläckteckning (i a. a.); S. Welin, blyertsteckning (VFA), träsnitt (i T 94).

Den fragmentariska runstenen står rest på ett gravfält c:a 50 m. Ö om Blidsbergs skola, 5 m. Ö om stora landsvägen. På samma plats och i bedrövligt tillstånd befann sig stenen 1669 enligt Jonas Jonæ Scarinus' uppgifter i *Ransakningarna*: »Vthi Bligzbergz Gierde ligger een Steen vthi een åker-reen, medh Runaskriffth vppå; doch sijnes ey mera af samma Steen än then ene Enden, så mökit som skriffthen står vppå, thet öfriga är med mökin annan Steenkumbel betekt». Stenen riktades 1937. C:a 100 m. SSV om densamma ligger ett stenblock med 15 säkra älvkvarnar.

Röd, skiktad gnejs. Höjd 1,25 m., den välvda ristningssidans bredd 0,80 m. Stenen är tresidig med den bredaste sidan runristad. Ristningen vetter åt NV.

Inskrift:

stari : risþi . . . ur : sin : in . . .
 5 10 15

Starri (Stari) resti . . . [fað]ur (el. broður) sinn. En . . .

»Starre (Stare) reste . . ., sin fader (el. broder). Och . . .»

Till läsningen: Inskriften börjar med sk. Av 10 i återstår endast en liten del vid baslinjen. I andra runslingan äro runorna vändrunor. Överst synes i kanten möjligen spår av hst till en **u**-runa (11), vars bst i så fall utgöres av den första säkert iakttagbara staven. Efter denna runa följer 12 **r**. Med r. 15 och 17 har ristaren säkert avsett **n**, ehuru — med hänsyn till runornas karaktär av vändrunor — bistavarna äro felriktade (som till **a**). — Ljungström läser **astari : risi** samt **is : i**. — Djurklou har icke observerat runslingans begränsningslinje och sk framför 1 **s**, utan markerar fortsättning av slingan nedåt utefter den naturliga fördjupningen i vänstra ramlinjens förlängning. Sk är ej utsatt före och efter 13–15 **sin**. Han har markerat runslingans avslutning i en spets omedelbart efter 13–15 **sin**. 16–17 **in** saknas således hos Djurklou liksom hos Torin, vars läsning i övrigt stämmer med ovanstående.

Starri (*Stari*) är icke tidigare belagt i runinskrifter. Namnet är uteslutande känt från isländska källor. Det är ursprungligen en binamnsbildning, till härledningen sammanhängande med fisl. *stara* 'stirra' med sidoförmen *starra* (Lind). Ett tillnamn *Stare*, härlett ur fågelnamnet, förekommer i svenska medeltida källor; se E. Hellquist, *Fornsvenska tillnamn* (i: *Xenia Lideniana*, 1912), s. 97.

Böne sn, gamla kyrkan.

Jämte runstenen vid Böne prästgård, Vg 173, omnämner P. E. Lindskog i *En kortt beskrifning om Skara stift* 5 (1816), s. 244, »en som är inmurad i Böne gamla kyrkas södra vägg». Liljegren ger den i *Runurkunder* (1833) nr 1407 men anger som enda källa ovannämnda arbete av Lindskog. C. J. Ljungström ifrågasätter, om den möjligen är identisk med stenen vid Böne prästgård, eftersom stenen i kyrkväggen »der på platsen numera icke är tillfinnandes». Av N. G. Djurklou efterfrågades den 1869 förgäves, och H. Jungner sökte den 1935 utan resultat.

173. Böne sn, prästgården.

Pl. 144.

Litteratur: B 958, L 1408, 1409, T 96 (avbildning 97 genom förväxling). Ransakningarna 1667–84 (tr. i VFT 4: 5–6, 1932, s. 112); J. Peringskiöld, *Monumenta* 9, bl. 95; Nicolaus Ahlman, *Beskrivning över Böne gäld, trol. efter 1754* (Stifts- o. Landsbibl., Skara, avskr. i ATA); C. G. G. Hilfeling, *Resor* 1791 (KB F m 57: 1, red. av P. Tham), s. 63; Hans H. Lindskog, *Beskrivning* 28/3 1799 (i: Liljegren, *Saml. Msc. Runir* nr 29, ATA); P. E. Lindskog, *En kortt beskrifning om Skara stift* 5 (1816), s. 244; C. J. Ljungström, *Redvägs härads* (1861), s. 33 f.; N. G. Djurklou, *Antiqvitetsintendentens berättelse* 1869, s. 231 f. (ATA); *Fornminnesinventering* 1932 (ATA); K. E. Sahlström i VFT 4: 9 (1935), s. 16; *Handlingar* 1935–37 (restaureringsrapport) i ATA.

Äldre avbildningar: Ulf Christofersson, bläckteckning 1687 (i KB F l 7 a, bl. 19), träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* samt B 958); Tham, bläckteckning (i Hilfeling a. a., s. 67); J. P. Carlmark, bläckteckning 1797 (i *Diverse Antiquariska Anteckningar af P. Tham, tillh. kapt. E. Malmberg, Ulriksdal*); Hans H. Lindskog, bläckteckning (efter Jonas Lindskog, i *Beskrivning* 1799); Ljungström a. a.; Djurklou, bläckteckning (i a. a.); S. Welin, träsnitt (i T 97, jfr ovan).

Runstenen står rest i Böne prästgårds trädgård, 50 m. ÖSÖ om prästgårdens manbyggnad, 10 m. SV om landsvägen, i utkanten av ett mindre gravfält.

Ransakningarna 1667 meddela utöver sockennamnet ingen närmare lokaluppgift för stenen. — På U. Christoferssons teckning (1687) anges dess plats vara »I Bönes Gärde, dher jempte 6 små stenrör», vilka senare även markerats. — C. G. G. Hilfeling (*Resor* 1791) preciserar läget: »Vid Böne Prästgård i lilla Giärdet mot hörnet Öster om Bygnaden på doceringen af en högd och på hvilken 7 à 8 större och mindre ättehögar finnas af sten och jord — står Runsten» och han gör (a. a. s. 64) ett till synes ovidkommande tillägg, som dock har sin betydelse i diskussionen om stenens ursprungliga placering: »Sydväst [bör vara: sydöst] från Böne är Äfärds-backe, der står en uprest sten ..., hvilken troddes vara en Runsten men oachtat all skurning befans intet.» — J. P. Carlmarks teckning (1797) har allenast påskriften: »Denna Runsten står nära Prästegården i Böne». — Hans H. Lindskogs uppgift (*Beskrivning* 1799) är i all korthet: »Står på Böne Prästgårds ägor». — C. J. Ljungström, som själv en tid var komminister i Böne, anger platsen uttryckligen vara »i Böne Prest-